

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe (tj. 2 698,02 zł) oraz ubezpieczenie zdrowotne (tj. 2 328,12 zł) pracownika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. **I. M.** za październik 2013 r. Organ rentowy wskazał , że przeprowadzona kontrola wykazała ,że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez I. M. z tytułu wypłaconych jej świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał ,że I. M. w październiku 2013 r. otrzymała kwotę dofinansowania w wysokości 650,00 zł. Organ rentowy zaznaczył , że zgodnie z Regulaminem Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującym w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością osobami uprawnionymi do korzystania z Funduszu są pracownicy zatrudnieni u pracodawcy na podstawie umowy o pracę niezależnie od rodzaju umowy , wymiaru czasu pracy oraz ich rodziny. Przyznanie świadczeń zgodnie z Rozdziałem IV pkt. 1 Regulaminu ma charakter uznaniowy. Środki Funduszu mogą być przeznaczone na dofinansowanie wypoczynku pracowników i ich rodzin w formie przyznania wczasów pracowniczych. Ustalenia kontroli wykazały, że płatnik składek wypłacał świadczenia pieniężne pracownikom spółki ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci dofinansowania do wyjazdów wypoczynkowych pracowników i wypłacono świadczenia socjalne nie uwzględniając sytuacji życiowej , rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników spółki. Podstawą wypłaty określonej wysokości świadczenia pieniężnego była liczba oraz wiek dzieci , staż pracy oraz pobyt w apartamentach we wcześniejszych okresach , długość pobytu. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wypłacone świadczenia nie mają charakteru socjalnego i stanowią przychód pracownika w rozumieniu art.12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i tym samym od uzyskanego przez pracownika przychodu należy naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

/decyzja k.9-11 akt ZUS dot. I. M./

Decyzją z dnia 26 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe (tj. 3 970,63 zł) oraz ubezpieczenie zdrowotne (tj. 3 426,26zł) pracownika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. **G. K.** za wrzesień 2013 r. Organ rentowy wskazał ,że przeprowadzona kontrola wykazała ,że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez G. K. z tytułu wypłaconych mu świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał ,że G. K. we wrześniu 2013 r. otrzymał kwotę dofinansowania w wysokości 1 676,60 zł. Organ rentowy zaznaczył ,że zgodnie z Regulaminem Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującym w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością osobami uprawnionymi do korzystania z Funduszu są pracownicy zatrudnieni u pracodawcy na podstawie umowy o pracę niezależnie od rodzaju umowy , wymiaru czasu pracy oraz ich rodziny. Przyznanie świadczeń zgodnie z Rozdziałem IV pkt. 1 Regulaminu ma charakter uznaniowy. Środki Funduszu mogą być przeznaczone na dofinansowanie wypoczynku pracowników i ich rodzin w formie przyznania wczasów pracowniczych. Ustalenia kontroli wykazały, że płatnik składek wypłacał świadczenia pieniężne pracownikom spółki ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci dofinansowania do wyjazdów wypoczynkowych pracowników i wypłacono świadczenia socjalne nie uwzględniając sytuacji życiowej , rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników spółki. Podstawą wypłaty określonej wysokości świadczenia pieniężnego była liczba oraz wiek dzieci , staż pracy oraz pobyt w apartamentach we wcześniejszych okresach , długość pobytu. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wypłacone świadczenia nie mają charakteru socjalnego i stanowią przychód pracownika w rozumieniu art.12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i tym samym od uzyskanego przez pracownika przychodu należy naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

/decyzja k.9-11 akt ZUS dot. G. K./

Decyzją z dnia 26 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe (tj. 5 602,25 zł za luty 2013 r. oraz 6 041,81 zł za czerwiec 2013 r.) oraz ubezpieczenie zdrowotne (tj. 4 834,18 zł za luty 2013 r. oraz 5 213,48 zł za czerwiec 2013 r.) pracownika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. **A. C.** za luty oraz czerwiec 2013 r. Organ rentowy wskazał ,że przeprowadzona kontrola wykazała ,że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez A. C. z tytułu wypłaconych mu świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał ,że A. C.

otrzymał kwotę dofinansowania w wysokości 1 237,04 zł w lutym 2013 r. oraz 1 676,60 zł w czerwcu 2013 r. Organ rentowy zaznaczył ,że zgodnie z Regulaminem Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującym w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością osobami uprawnionymi do korzystania z Funduszu są pracownicy zatrudnieni u pracodawcy na podstawie umowy o pracę niezależnie od rodzaju umowy , wymiaru czasu pracy oraz ich rodziny. Przyznanie świadczeń zgodnie z Rozdziałem IV pkt. 1 Regulaminu ma charakter uznaniowy. Środki Funduszu mogą być przeznaczone na dofinansowanie wypoczynku pracowników i ich rodzin w formie przyznania wczasów pracowniczych. Ustalenia kontroli wykazały ,że płatnik składek wypłacał świadczenia pieniężne pracownikom spółki ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci dofinansowania do wyjazdów wypoczynkowych pracowników i wypłacono świadczenia socjalne nie uwzględniając sytuacji życiowej , rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników spółki. Podstawą wypłaty określonej wysokości świadczenia pieniężnego była liczba oraz wiek dzieci , staż pracy oraz pobyt w apartamentach we wcześniejszych okresach , długość pobytu. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wypłacone świadczenia nie mają charakteru socjalnego i stanowią przychód pracownika w rozumieniu art.12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i tym samym od uzyskanego przez pracownika przychodu należy naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

/decyzja k. 11 - 13 akt ZUS dot. A. C./

Decyzją z dnia 26 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe (tj. 7 632,46 zł) oraz ubezpieczenie zdrowotne (tj. 6 586,04 zł) pracownika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. **K. N. (1)** za luty 2013 r. Organ rentowy wskazał ,że przeprowadzona kontrola wykazała ,że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez K. N. (1) z tytułu wypłaconych mu świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał ,że K. N. (1) w lutym 2013 r. otrzymał kwotę dofinansowania w wysokości 1 237,04 zł. Organ rentowy zaznaczył ,że zgodnie z Regulaminem Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującym w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością osobami uprawnionymi do korzystania z Funduszu są pracownicy zatrudnieni u pracodawcy na podstawie umowy o pracę niezależnie od rodzaju umowy , wymiaru czasu pracy oraz ich rodziny. Przyznanie świadczeń zgodnie z Rozdziałem IV pkt. 1 Regulaminu ma charakter uznaniowy. Środki Funduszu mogą być przeznaczone na dofinansowanie wypoczynku pracowników i ich rodzin w formie przyznania wczasów pracowniczych. Ustalenia kontroli wykazały ,że płatnik składek wypłacał świadczenia pieniężne pracownikom spółki ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci dofinansowania do wyjazdów wypoczynkowych pracowników i wypłacono świadczenia socjalne nie uwzględniając sytuacji życiowej , rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników spółki. Podstawą wypłaty określonej wysokości świadczenia pieniężnego była liczba oraz wiek dzieci , staż pracy oraz pobyt w apartamentach we wcześniejszych okresach , długość pobytu. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wypłacone świadczenia nie mają charakteru socjalnego i stanowią przychód pracownika w rozumieniu art.12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i tym samym od uzyskanego przez pracownika przychodu należy naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

/decyzja k.9-11 akt ZUS dot. K. N. (1)/

Odwołania od ww. decyzji złożył pełnomocnik (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.. W treści odwołania wskazano, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych błędnie zastosował przepisy ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych w związku z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Pełnomocnik zaznaczył, że w kontrolowanym przez organ rentowy okresie u płatnika składek obowiązywał regulamin Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz szereg innych aktów wewnętrznych, w tym Regulamin Przyznawania Wczasów Pracowniczych. W oparciu o ich treść oraz zasady w nich wyrażone pracodawca dokonywał przydziału dofinansowania do wyjazdów wypoczynkowych w miejscowościach K. oraz W., gdzie zlokalizowane są apartamenty należące do spółki, a przeznaczone wyłącznie na pobyty pracowników. W stosunku do osób, w tym wskazanych w ww. decyzjach, które złożyły w wyznaczonym terminie podania o dofinansowanie stosowano kryterium socjalne sprawdzając ich sytuację życiową, rodzinną i materialną. Pełnomocnik płatnika podniósł, że zgodnie z Zarządzeniem z dnia 28 stycznia 2011 r. pracownicy, których dochód przekracza pierwszy próg podatkowy są pozbawieni prawa do złożenia wniosku o dofinansowanie wypoczynku w ww. miejscowościach. Zdaniem pełnomocnika zaskarżone decyzje, w związku z naruszeniem obowiązującego prawa, powinny zostać uchylone.

/odwołanie k.2-3, odwołanie k.2-3 akt o sygn. VIII U 1020/16, odwołanie k.2-3 akt o sygn. VIII U 1007/16, odwołanie k.2-3 akt o sygn. VIII U 983/16/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedziach na odwołania wniósł o ich oddalenie podtrzymując dotychczasową argumentację.

/odpowiedź na odwołanie k.12-13 odwrót, odpowiedź na odwołanie k.12-13 odwrót akt o sygn. VIII U 1020/16, odpowiedź na odwołanie k.11-12 odwrót VIII U 1007/16, odpowiedź na odwołanie k.11-12 odwrót akt o sygn. VIII U 983/16/

Zarządzeniami z dnia 1 czerwca 2014 roku Sąd Okręgowy połączył sprawy: VIII U 1020/16, VIII U 1007/16, VIII U 983/16 ze sprawą VIII U 982/16 celem wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/zarządzenia w aktach spraw VIII U 1020/16, VIII U 1007/16, VIII U 983/16/

Na rozprawie w dniu 21 września 2016 r. zainteresowani: I. M., G. K. oraz K. N. (1) nie zajęli stanowiska w sprawie.

/oświadczenia zainteresowanych min.01:35:58 – 01:36:22 protokołu rozprawy z dnia 21 września 2016 r./

A. C. nie zajął stanowiska w sprawie.

/okoliczność bezsporna- akta sprawy /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., funkcjonuje w obrocie prawnym od 1990 r. Prezesem zarządu spółki jest K. P. (1). Głównym przedmiotem działalności Spółki jest handel i produkcja artykułów gospodarstwa domowego.

W 2013 r. spółka zatrudniała około 100 osób. Jako pracodawca (płatnik składek), jest zobowiązany do odprowadzania składek do ZUS z tytułu ubezpieczeń społecznych pracowników, tj. ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego.

/okoliczności bezsporne/

W 2013 r. ww. spółka była właścicielem mieszkania zlokalizowanego w **K.** oraz mieszkania zlokalizowanego we **W.**, a mieszkania te były udostępniane pracownikom spółki w celach wypoczynkowych.

/okoliczność bezsporna/

W okresie objętym kontrolą przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych tj. od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. I. M., G. K., A. C. oraz K. N. (1) byli zatrudnieni u ww. płatnika w oparciu o stosunek pracy.

/okoliczność bezsporna/

W okresie objętym kontrolą obowiązywał u płatnika składek **Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych** (dalej regulamin), w którym określono zasady i warunki przyznawania świadczeń socjalnych pracownikom odwołującego. W regulaminie wskazano, że osobami uprawnionymi do korzystania z Funduszu są pracownicy zatrudnieni u pracodawcy na podstawie umowy o pracę niezależnie od rodzaju umowy i wymiaru czasu pracy (Rozdział III § 5 pkt 1). Z treści regulaminu wynika, że przyznanie świadczeń z Funduszu w odniesieniu do uprawnionych ma charakter uznaniowy (Rozdział IV § 7 pkt 1). W regulaminie wskazano, że dofinansowanie wypoczynku dla uprawnionych odbywa się zgodnie z Regulaminem przyznawania wczasów pracowniczych, który stanowi załącznik do niniejszego Regulaminu (Rozdział V § 9 pkt 1)

/regulamin w aktach rentowych zainteresowanych/

Zgodnie z Regulaminem przyznawania wczasów pracowniczych sposób oceny sytuacji pracownika zależy od : stażu pracy pracownika, ilości oraz wieku dzieci, a także korzystania z ośrodków wczasowych (w K. lub we W.) w latach ubiegłych. Z treści regulaminu wynika, że ilość uzyskanych punktów decydują o kolejności wyboru dowolnego terminu wczasów, a warunkiem ostatecznego przyznania dofinansowania do wczasów jest złożenie w ciągu 7 dni od daty końcowej przyjmowania zapisów na poszczególne sezony wniosku urlopowego zaakceptowanego przez bezpośredniego przełożonego.

/regulamin w aktach rentowych zainteresowanych/

Rekrutacja co do możliwości skorzystania z ww. mieszkań odbywała się w 2 etapach tj. na sezon letni oraz na sezon zimowy. Osoby, które posiadały prawo do skorzystania ze świadczeń z funduszu świadczeń socjalnych mogły zapisać się na konkretny termin. Pracownik zajmujący się rekrutacją zbierał informacje co do ilości dzieci wychowujących się w rodzinie, sytuacji zdrowotnej członków rodziny, a także co do materialnego statusu rodziny, w tym obciążeń domowego budżetu. Analizy sytuacji poszczególnych pracowników podejmował prezes spółki.

/zeznania świadka J. G. min.00:40:49 – 00:48:21 protokołu rozprawy z dnia 21 września 2016 r., płyta CD k.56/

Decyzję o tym, który z zatrudnianych w spółce pracowników może skorzystać z ww. mieszkań podejmował prezes spółki w oparciu o takie czynniki jak : wielkość wynagrodzenia, ilość dzieci wchodzących w skład rodziny oraz sytuację zdrowotną pracownika czy też członków jego rodziny. W 60-70% prezes spółki prosił o akta osobowe pracowników. Regulamin służył udzielaniu pracownikom informacji co do możliwości skorzystania z ww. mieszkań. Prezes spółki nie zajmował się sumowaniem punktów, gdyż tych czynności dokonywał dział kadr. Ilość punktów nie miała decydującego znaczenia przy przyznaniu mieszkania.

/zeznania K. P. (2) min. 01:12:55 – 01:13:58 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:48:21 – 01:08:25 protokołu rozprawy z dnia 21 września 2016 r., płyta CD k.56/

Świadczenie udzielane przez pracodawcę polegało na możliwości skorzystania przez pracownika z ww. mieszkań w obniżonej cenie : pracownik ponosił część kosztów tj. około 75 zł za tydzień pobytu, **a resztę ponosił pracodawca.** Przy składaniu wniosku dotyczącego możliwości skorzystania z oferty - wczasów, pracownicy wskazywali w nim termin, w którym chcieliby odbyć wczasy w ww. mieszkaniach. Pracownicy nie zobowiązani do złożenia informacji odnośnie do stanu rodziny czy też zarobków uzyskiwanych przez jej członków. Udzielenie zgody na wyjazd zależało

od punktów - za lata pracy czy też ilości dzieci. Informacja o prowadzeniu rekrutacji była umieszczana na tablicy informacyjnej zakładu pracy (w odniesieniu do terminów zimowych stosowna informacja była zamieszczana we wrześniu , a w odniesieniu do terminów letnich informacja była zamieszczana w marcu).

/zeznania zainteresowanych: I. M. min. 01:12:55 – 01:13:58 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:12:12 – 00:25:28 , G. K. min. 01:12:55 – 01:13:58 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:26:02 – 00:31:34 , K. N. (2) min. 01:12:55 – 01:13:58 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:31:34 – 00:40:49 oraz min. 01:08:25 – 01:10:33 protokołu rozprawy z dnia 21 września 2016 r. , płyta CD k.56/

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła **I. M.** fakturę na kwotę 573,00 zł za wynajęcie przez nią mieszkania w K. w okresie od 19 września 2013 r. do 22 września 2013 r.

I. M. wniosła o przyznanie jej dofinansowania do wypoczynku w **kwocie 650,00 zł.**

I. M. otrzymała dofinansowanie w powyższej kwocie.

/dokumentacja w aktach ZUS dot. I. M./

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła **G. K.** fakturę na kwotę 1 468,80 zł za wynajęcie przez niego mieszkania we W. w okresie od 19 sierpnia 2013 r. do 1 września 2013 r.

G. K. wniósł o przyznanie mu dofinansowania do wypoczynku w **kwocie 1 676,60 zł.**

G. K. otrzymał dofinansowanie w powyższej kwocie.

/dokumentacja w aktach ZUS dot. G. K./

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła **A. C.** fakturę na kwotę 1 085,04 zł (za wynajęcie przez niego mieszkania w K. w okresie od 25 lutego 2013 r. do 3 marca 2013 r.) oraz fakturę na kwotę 1 468,80 zł (za wynajęcie przez niego mieszkania we W. w okresie od 20 maja 2013 r. do 2 czerwca 2013 r.)

A. C. wniósł o przyznanie mu dofinansowania do wypoczynku w **kwocie 1 237,04 zł oraz w kwocie 1 676,60 zł**

A. C. otrzymał dofinansowanie w powyższej kwocie.

/dokumentacja w aktach ZUS dot. A. C./

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła **K. N. (1)** fakturę na kwotę 1 085,04 zł za wynajęcie przez niego mieszkania w K. w okresie od 7 stycznia 2013 r. do 13 stycznia 2013 r.

K. N. (1) wniósł o przyznanie mu dofinansowania do wypoczynku **w kwocie 1 237,04 zł.**

K. N. (1) otrzymał dofinansowanie w powyższej kwocie.

/dokumentacja w aktach ZUS dot. K. N. (1)/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie wyżej powołanych dokumentów , zeznań zainteresowanych , zeznań prezesa odwołującego się płatnika oraz w oparciu o zeznania świadka J. G. uznając je za wiarygodne i wystarczające do poczynienia przedmiotowych ustaleń. Powołane dokumenty nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron a Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, ażeby z urzędu zakwestionować ich wartość dowodową w sprawie. Podkreślić należy, że dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy kluczową kwestią było to, czy płatnik przed przyznaniem spornych świadczeń zastosował kryterium socjalne i zbadał indywidualnie sytuację życiową, rodzinną i majątkową każdego z beneficjentów. Wprawdzie zeznający w niniejszej sprawie prezes odwołującego się płatnika wskazywał , że każdy wniosek był przez niego analizowany pod kątem całokształtu sytuacji życiowej w jakiej

znajdował się poszczególny pracownik, ale sama decyzja miała charakter uznaniowy, gdyż przyznawane w trakcie procesu rekrutacji punkty nie miały decydującego znaczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie są niezasadne i podlegają oddaleniu.

Istota rozpoznawanego w niniejszym postępowaniu sporu dotyczy podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników podlegających, z mocy **art. 6 ust. 1 pkt 1** ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 963 z późn. zm.- dalej „ustawa systemowa”), ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, i z mocy **art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1** w/w ustawy ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu, a także na ubezpieczenie zdrowotne z mocy **art. 81 ust. 1 i 6** oraz art. 83 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 581 z późn. zm.).

Wskazać należy, że zgodnie z **art. 18 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 20** ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód o jakim mowa w **art. 4 pkt 9 i 10** tej ustawy. Zgodnie zaś z treścią powołanego wyżej **punktu 9 art. 4 cyt. ustawy**, użyte w tej ustawie określenie przychód oznacza przychody w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku, poz. 361 z późn. zm.).

Treść **art. 12 ust. 1** ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, nie pozostawia żadnych wątpliwości, że wartość spornych w niniejszej sprawie świadczeń, które zainteresowani uzyskali w 2013 r. od odwołującego płatnika stanowi przychód tych pracowników. Od razu jednak należy podkreślić, że okoliczność ta nie przesądza jeszcze kwestii, iż wartość tych świadczeń podlega automatycznie wliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w przypadku zainteresowanej.

Sąd Okręgowy zważył bowiem, że niektóre rodzaje przychodów podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z mocy wydanego na podstawie **art. 21 ust. 1** ustawy systemowej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, które zawiera zamknięty katalog przychodów niestanowiących podstawy wymiaru składek (Dz. U. z 1999 roku, Nr 49, poz. 488 ze zm. – dalej „rozporządzenie”). Wyłączenia te stanowią wyjątek od reguły zawartej w **art. 6, art. 16 i art. 32** ustawy systemowej. Podkreślić w tym miejscu należy, że o „wyłączeniu oskładkowania w zakresie świadczeń socjalnych” decyduje nie to czy dane świadczenie zostało wypłacane z odpowiedniego funduszu, ale to, czy jest to zgodne z ustawą z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 800 - dalej: „ustawa o z.f.ś.s.”) oraz wydanego na podstawie art. 8 ust. 2 tej ustawy, regulaminu.

Ustawa o z.f.ś.s. w art. 2 pkt 1 definiuje działalność socjalną, przez którą należy rozumieć usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej-rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową.

Zgodnie z treścią **§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia**, nie stanowią podstawy wymiaru składek, świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Zasady tworzenia oraz funkcjonowania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych zostały – jak to już wyżej zasygnalizowano - określone w ustawie z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Sąd Okręgowy w całości przy tym podzielił pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 20 sierpnia 2001 roku (I PKN 579/00, OSNP 2003, nr 14, poz. 331), zgodnie z którym „pracodawca administrujący środkami zakładowego

funduszu świadczeń socjalnych nie może ich wydatkować niezgodnie z regulaminem zakładowej działalności socjalnej, którego postanowienia nie mogą być sprzeczne z zasadą przyznawania świadczeń według kryterium socjalnego, to jest uzależniającego przyznawanie ulgowych usług i świadczeń wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu”. (potwierdza to także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 roku, II PK 25/07, LexPolonica nr 1937741).

Podzielić należy również pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 20 sierpnia 2001 roku, I PKN 579/00 (LexPolonica nr 362457), iż „fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin, a także emerytów i rencistów. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach”.

Także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2008 roku, II PK 156/07 (LexPolonica nr 2022875), jest potwierdzeniem prezentowanych wcześniej stanowisk: „art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie stanowi podstawy przyznania wszystkim pracownikom świadczeń pieniężnych, które nie zmierzają do realizacji celów socjalnych zgodnych z art. 1 ust. 1 i art. 2 pkt 1 tej ustawy”.

Podkreślić należy, że płatnik składek administrując funduszem socjalnym, nie może tego czynić z pominięciem ustawy i w konsekwencji przez swoje działania uszczuplać zasoby tego funduszu, nawet jeśli odbyłoby się to przy pełnej aprobacie przedstawicieli związków zawodowych (porównaj uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 marca 2011 roku w sprawie III AUa 541/2010, OSA 2012/3 poz. 5 str. 72).

Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) ***i Spraw Publicznych z dnia 20 czerwca 2012 roku (I UK 140/2012, LexPolonica nr 3954728)*** zgodnie z którym założeniem ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych jest podział środków tego funduszu między uprawnionych według kryterium socjalnego, co wyklucza zasadę równości. Przepis art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s. wyraźnie wiąże wysokość przyznawanego świadczenia (będącego pomocą finansową w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy) z rozpatrywaną łącznie sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Oznacza to, że ocena zgodności wydatkowanych środków z regulaminem powinna obejmować w niniejszej sprawie także i to, czy przyznanie świadczeń odbyło się zgodnie z kryteriami o jakich mowa w regulaminie.

Zgodnie z treścią ust. 2 art. 8 ustawy o z.f.ś.s., zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów.

Podkreślić należy, że wydany na tej podstawie regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych stanowi źródło prawa pracy zgodnie z dyspozycją art. 9 Kodeksu pracy (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2008 roku, II PK 74/2008, OSNP 2010/7-8 poz. 88 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2001 roku, I PKN 579/2000, OSNP 2003/14 poz. 331).

Naruszenie przez pracodawcę regulaminu wykorzystania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oznacza naruszenie art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Przepis art. 8 ust. 2 u.z.f.ś.s. stwarza podstawę do stanowienia regulaminów jako zakładowego źródła prawa w zakresie zasad przeznaczania środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasad i warunków korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu. Swoboda zawartych w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest ograniczona zasadą wynikającą z treści art. 8 ust. 1 u.z.f.ś.s., zgodnie z którą przyznawanie ulgowych usług i świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu (patrz J. Skoczyński, Komentarz do ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, Warszawa 2003, s. 83).

Regulamin jako źródło prawa pracy jest wiążący dla płatnika w zakresie ogólnych zasad i kryteriów podziału środków funduszu świadczeń socjalnych, a także w odniesieniu do ustanowionego w tym regulaminie trybu przyznawania takich świadczeń pracownikom.

Jednocześnie Sąd Okręgowy zważył, iż przepis art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s. nie odnosi się do całości działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 pkt 1 tej ustawy, **a jedynie do ulgowych świadczeń i usług. Regulamin może przewidywać** wydatkowanie środków funduszu na inne cele mieszczące się w ramach działalności socjalnej oraz ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechnej dostępności na równych zasadach w zakresie imprez integracyjnych (patrz wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 23 października 2008 roku, II PK 74/2008, OSNP 2010/7-8 poz. 88).

Należy zatem rozróżnić dwie kategorie świadczeń i usług socjalnych ze względu na ich adresatów: indywidualne i zbiorowe.

Świadczenia lub usługi kierowane do osób indywidualnych, tzw. ulgowe, powinny być przyznawane według kryterium socjalnego przewidzianego w art. 8 ust. 1 u.z.f.ś.s., uzależniającego ich przyznanie wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2001 roku, I PKN 579/00, OSNP 2003, nr 14, poz. 331).

W niniejszej sprawie oczywistym jest stwierdzenie, że płatnik, jako pracodawca, musiał zatem poznać sytuację życiową, rodzinną i majątkową uprawnionych do korzystania z indywidualnych świadczeń socjalnych, ażeby w ogóle mógł prawidłowo rozdzielać sporne świadczenia. W związku z tym odwołujący się pracodawca był uprawniony do zbierania informacji o sytuacji materialno - życiowej pracowników (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2002 roku, I PKN 267/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 99). Takich kroków odwołujący nie poczynił.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje na to, że decyzja płatnika co do możliwości skorzystania przez zainteresowanych z mieszkań znajdujących się w K. lub we W. była decyzją uznaniową, co prawda w pewnym stopniu uzależnioną od sytuacji rodzinnej w jakiej znajdował się dany pracownik, ale jednocześnie bez brania pod uwagę całokształtu sytuacji materialnej rodziny takiego pracownika. Tym samym skoro przepis art. 8 ust. 1 u.z.f.ś.s. wymaga wprost zastosowania kryterium socjalnego do przyznawania indywidualnych świadczeń socjalnych w zróżnicowanej wysokości w zależności od sytuacji osób uprawnionych, przeto udzielenie tych świadczeń w sposób subiektywny jest sprzeczne z treścią ww. przepisu.

Zgromadzony materiał dowodowy wykazał, iż płatnik nie dokonał indywidualnej analizy sytuacji życiowej, rodzinnej i majątkowej każdego z uprawnionych do uzyskania spornych świadczeń socjalnych. Należy podkreślić, że mało prawdopodobne jest, ażeby wszyscy pracownicy zatrudnieni u jednego pracodawcy pozostawali jednocześnie w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej. Sytuacja życiowa ma wszak z natury rzeczy charakter zmienny i może ulegać w pewnych okresach życia danego człowieka pogorszeniu np. w związku z chorobą, śmiercią członka rodziny, czy też utratą mieszkania itp. Sytuacja rodzinna dotyczy zaś przede wszystkim liczby członków rodziny, z którymi pracownik prowadzi wspólne gospodarstwo domowe i na pewno różniła się u poszczególnych pracowników, a sytuacja materialna dotycząca posiadanych zasobów majątkowych i uzyskiwanych dochodów, sprowadza się nie tylko do ustalenia wysokości wynagrodzenia pracownika jakie uzyskiwał ten pracownik tylko u płatnika, ale dotyczy wszystkich osób, z którymi ów pracownik prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Te wszystkie informacje pozwalają dopiero w prawidłowy sposób ustalić kryterium socjalne, którym winien kierować się płatnik dokonując dystrybucji spornych świadczeń z funduszu socjalnego. Gdy pracownicy uzyskują w tej samej lub zbliżonej do siebie wysokości wynagrodzenia ze stosunku pracy łączącego ich z danym płatnikiem, sytuacja poszczególnych ubezpieczonych z uwagi na ich sytuację życiową i rodzinną może być różna z wyżej omówionych powodów. Dlatego w sytuacji z jaką mamy do czynienia na gruncie niniejszej sprawy, ustalanie sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej zawsze powinno następować indywidualnie (porównaj komentarz B. T. do art. 8 u.z.f.ś.s., Ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Komentarz, L.).

W wyroku z dnia 8 maja 2002 roku, w sprawie IPKN 267/01, Sąd Najwyższy wprost wypowiedział się, iż w art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych jest „[...] zawarta zasada przyznawania ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z Funduszu według kryteriów o charakterze wyłącznie socjalnym, tj. uzależnionych co do zasady i wysokości od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Z tego zaś punktu widzenia nie może być obojętne to, czy i jakie dochody osiąga pracownik poza zakładem pracy, w którym ubiega się o świadczenie oraz jaka jest sytuacja życiowa wszystkich członków jego rodziny, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeżeli więc przyznawanie świadczeń jest uzależnione od wymienionych wyżej kryteriów, to oczywiście staje się, że sytuacja pracownika lub innej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu wymaga każdorazowo wyjaśnienia, ustalenia i oceny”.

Brak w regulaminie jakichkolwiek reguł odnoszących się do sposobu ustalania przez pracodawcę sytuacji socjalnej tj. życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej. Brak ten nie oznacza jednak, że pracodawca był zwolniony od dokonania powyższych ustaleń. Fundusz Świadczeń Socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach. Pracodawca mając swobodę w doborze instrumentów przy pomocy, których ustali sytuację socjalną (życiową, rodzinną i materialną) osób uprawnionych mógł i powinien tego dokonać np. poprzez zobowiązanie ubiegającego się o świadczenie pracownika, do złożenia oświadczenia, bądź wniosku, w którym znajdują się wszystkie niezbędne informacje dotyczące sytuacji rodzinnej, życiowej i materialnej tego pracownika. Chodzi o takie informacje, które pozwolą pracodawcy w zgodzie z cytowaną ustawą ustalić sytuację życiową, rodzinną i materialną. Ważne jest, aby przed przyznaniem świadczenia z Funduszu, pracodawca rzeczywiście uzależnił samo przyznanie świadczenia, a następnie jego wysokość od sytuacji socjalnej pracownika (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 listopada 2013 r., III AUa 812/13, niepublikowany).

Przyznanie więc przez płatnika składek spornych świadczenia bez indywidualnej analizy sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika odbyło się zatem - w ocenie Sądu Okręgowego – z naruszeniem art. 8 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 września 2009 roku w sprawie I UK 121/2009 (OSNP 2011/9-10 poz. 133) zasada wyrażona w art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s. w zakresie w jakim wymaga zastosowania kryterium socjalnego indywidualnie do każdego z uprawnionych, nie doznaje żadnych wyjątków. W konsekwencji nawet regulamin ZFŚS nie może zmienić tej zasady, a świadczenia wypłacone przez płatnika z pominięciem tej zasady nie mogą być ocenione w sensie prawnym, jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji pomoc z funduszu może być dokonywana jedynie wówczas, gdy uzależnia się jej przyznawanie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika.

Reasumując - sporne świadczenia nie miały charakteru socjalnego, gdyż ich otrzymanie nie wiązało się z zastosowaniem przez płatnika kryterium socjalnego z art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s. W konsekwencji świadczenia te stanowią przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f., który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. , poz. 2236 z późn.zm.).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach sądowych rozstrzygnięto na podstawie przepisu art. 98 §1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Sąd zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział Ł. kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił w oparciu o wartość przedmiotu sporu w każdej z rozpatrywanej spraw

mając na uwadze treść rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.(Dz. U. z 2015 roku , poz.1804).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi płatnika składek.